

## Мотиви

по чл. 29в, ал. 4 от Закона за съдебната власт на  
съдия Олга Зафирова Керелска

Уважаеми колеги, завърших специалността „Право“ в СУ”Св.Климент Охридски” и станах съдия защото считам, че това е начина, човек да раздава справедливост. Все още съм убедена, че това е основната задача на правораздаването. И ако обществото ни през последните години не е доволно от нас, то е защото в него липсва усещането, че ние добре се справяме с тази задача. Справедливостта обаче е обща категория. Тя касае не само нашите съдебни актове, които са насочени към регулация на обществените отношения извън системата, но и тези в самата система. И тук идва мястото на органа, който е призван да управлява тези отношения – Висшия съдебен съвет. От това как Висшия съдебен съвет управлява съдебната система зависи до голяма степен мотивацията на съдиите за работа, тяхната готовност да поемат и тежките страни на тази професия, които всички ние добре познаваме. Ако Висшият съдебен съвет като ръководен орган стои близко до съдиите, познава техните проблеми и се грижи за тяхното разрешаване, ако провежда принципна кадрова политика, свързана с кариерното израстване на всеки един съдия и при избор на всеки един административен ръководител, ако справедливо наказва, но и справедливо защитава, ако не допуска разделение между съдилищата по териториален или друг признак, това би било едно справедливо управление на съдебната система, което несъмнено би дало своите богати плодове.

И другото - Висшият съдебен съвет трябва да пази достойнството на съдиите, като самият той излъчва достойнство. Да пази тяхната независимост, но не с декларации, а притежавайки я като вътрешна категория и усещане на неговите членове и давайки личен пример за това.

Това е моята визия за идващия Висшия съдебен съвет. С оглед тази визия кандидатствам за член на неговата съдийска колегия и считам, че имам знанията, зрелостта и вътрешната устойчивост да я отстоявам.

Съдия съм от 28 години. Кариерата си от районен съдия до

съдия във Върховния касационен съд извървях спокойно, без да прескачам инстанции, трупайки опита и професионалната компетентност, която всяка една от тези инстанции дава. Работила съм в Районен и Окръжен съд –Кюстендил , но и в Софийски градски съд и Софийският апелативен съд. С оглед на това считам, че познавам спецификата и голяма част от проблемите, както на съдилищата в страната, така и на големите софийски съдилища. Специализирала съм се в областта на гражданското и търговското право, но съм преминала и през наказателното правораздаване и считам , че този по- широк професионален поглед би бил от полза при евентуалната ми работа като член на ВСС.

Уважаеми колеги, не бих желала тези мотиви да прозвучат излишно патетично и нереалистично. Известни са ми рисковете, поради които добрите намерения могат и да не се сбъднат, но твърдо вярвам, че „човешките работи” са в човешки ръце и от нас зависи за положим усилия , да направим опит, да променим системата към по-добро.

---

С уважение към всички Вас:

Съдия      Олга Керелска:

## КОНЦЕПЦИЯ

За дейността на Висшия съдебен съвет на основание чл. 29в, ал. 4 от Закона за съдебната власт, изготвена от съдия Олга Зафирова Керелска - кандидат за избран член на висшия съдебен съвет

Висшият съдебен съвет е колективен орган, поради което неговата дейност и решения в перспектива не могат да бъдат резултат единствено от волята, идеите и намеренията на отделните негови членове. Ето защо изискването на закона за представяне на такава концепция възприемам като възможност за излагане на своите виждания и идеи относно основните направления в дейността на този орган.

Съгласно чл. 16 от Закона за съдебната власт, Висшият съдебен съвет представлява съдебната власт, осигурява и отстоява независимостта и, определя състава и организацията на работа на прокуратурата и следствените органи и обезпечава финансово и технически тяхната дейност, без да се намесва в нейното осъществяване.

Като орган, който **представлява съдебната власт** Висшият съдебен съвет е лицето на съдебната система. Обществото формира своето отношение и оценка на към работата на съда, следствието и прокуратурата в значителна степен от действията, начина на вземане на решения и публичните изяви на членовете на Висшия съдебен съвет. Бъдещите членове на Висшия съдебен съвет следва да държат сметка за това. И тук не става въпрос за благовидна фасада, самоцелно създадена за запазване имиджа на системата, а за отговорност към съдиите, които са гласували доверие на тези членове. Избраните членове на Висшият съдебен съвет следва да търсят обратна информация за това как тяхната дейност, решения и цялостно поведение се възприема и оценява от избраните ги магистрати. При участието ми в обсъждането на Актуалната стратегия за развитие на съдебната реформа и в последствие в работните групи по Закона за изменение на Закона на съдебната власт, съм застъпвала позицията, че Висшият съдебен съвет не следва да е постоянно действащ орган. Основното ми съображение е било, че по този начин избраният член не губи естествената връзка с общността, която го е избрала, винаги и лесно получава информация за това как се възприема едно или друго решение и може да се коригира. По този начин съдийската общност по неформален и естествен начин участва в управлението на системата и може да влияе при вземането на решения за това управление. Законодателят обаче реши друго. В условията сме на постоянно действащ висш съдебен съвет, при това с доста дълъг мандат. С оглед на това

считам, че от съществено значение за дейността на органа е запазване на връзката на избраните членове с действащите магистрати. Приветствам идеите за поддържане на тази връзка, чрез използване постиженията на съвременните технологии - създаване на сайтове, портали и пр., но считам, че от особено значение е живата връзка и контакт с работещите магистрати. С оглед на това, ако бъде избрана, считам не само да поддържам неформален контакт с колегите си, но и да предложа създаване на организация в дейността на Висшия съдебен съвет в тази насока - например отнапред гласуван график за срещите, които членовете на ВСС ще проведат през съответната година със съдиите от съответните райони. Срещите следва да протичат неформално и не с целия състав на ВСС за да могат съдиите спокойно да изложат своите виждания, мнения или критики. Във връзка с цялостната работа на ВСС / кадрови решения, дисциплинарна практика, разпределение на финанси, решаване на материално-битови проблеми/ би било полезно да се извърши разпределение на членовете на ВСС по съдебни райони / като разпределението не бъде съобразено с това от кой съд идва съответния член/ като всеки от тях поддържа връзка със съответния район и полага усилия да е наясно с проблемите в него. Това би обезмислило донякъде оправдания стремеж на съдилищата да имат „свой човек“ във ВСС, към когото да се обръщат в случай на необходимост.

- Висшият съдебен съвет осигурява и отстоява **независимостта на съдебната власт.**

Безспорно Висшият съдебен съвет следва да отстоява независимостта на съдебната власт на публично ниво. Това той следва да прави винаги, когато представители на другите власти в държавата правят изказвания или извършват действия, които представляват намеса в работата на съдебната система, както и при недопустим натиск на медии върху органите на съдебната власт, когато под благовидния предлог на изказано „обществено мнение“, на практика се прокарват интереси с неясен произход. Несъмнено в работата си като евентуален член на ВСС винаги бих подкрепила такава реакция. Практика на такова „отреагиране“ чрез официални декларации имаше в определени случаи и в дейността на досегашния ВСС. Но, както казва философът Джордж Сантаяна, „декларациите за независимост не са направили още никого независим“. Дълбоко съм убедена, че независимостта е вътрешна категория на съдията, която той показва със своите актове. Това е мястото, където независимостта трябва да се отстоява и именно това отстояване има значение за обществото. Ако ние със своите актове показваме независимост, обществото няма да ни подозира в липса на справедливост и обслужване на интереси. С оглед на това индивидуалната независимост, която, както казах, е истински значимата независимост, следва да се възпитава и насърчава и това е голямата задача на Висшия съдебен

съвет.Тя се постига много по- трудно от изготвянето на поредната декларация. Тя е въпрос и на личен пример. Действията и поведението на членовете на Висшия съдебен съвет до голяма степен определят „състоянието на духа” в съдебната система.Хората , с които съм работила през годините познават моята лична независимост, поради което не считам за необходимо да правя клетви в тази насока , но ако бъда избрана за член на Висшия съдебен съвет бих работила с всичките си сили за промяната именно в „състоянието на духа” на системата.Съдиите да знаят и да имат реалното усещане , че проявената от тях професионална смелост е важна и тя се цени, че е един от основните критерии и при тяхната кариерно израстване и това действително да е така, а не обратното. И ако това го постигнем, считам, че бихме направили най- важната крачка в промяната.

**Определянето на състава и организацията на работа** като направление в дейността на ВСС касае неговата кадрова политика, в това число кадрова обезпеченост на съдилищата, кариерното израстване на съдиите, дисциплинарната политика, избирането на административни ръководители ,атестирането , съдебната карта.

**Кадровата обезпеченост** на съдилищата е една от проблемните насоки в дейността не само на този , но и на предишни съдебни съвети. Икономическите и демографските промени в страната до голяма степен повлияха на натовареността на съдилищата, като при едни от тях тя силно намаля , а при други нарасна до степен на непоносимост . С оглед на това едни съдилища се оказаха кадрово преосигурени , а при други кадровия дефицит стана постоянен / пример Софийски районен и донякъде Софийски градски съд/. През последните години сме свидетели как непрекъснато и „на пожар” се търси начин този дефицит да бъде преодолян, включително и чрез командироване на съдии от страната, което пък се отразява негативно в работата на съдилищата – донори.Заговори се активно за прекрояване на съдебната карта.

При разрешаването на кадровия проблем първо място следва да се направи сериозен и анализ на ситуацията в проблемните съдилища и да се види дали става въпрос единствено и само за недостиг на кадри или има проблеми в организацията на работа и нейното справедливо разпределение между съдиите.Ако такива се установят Висшият съдебен съвет следва да вземе незабавни мерки това да бъде поправено. Съвършено неправилно и вредно би било съдилищата , в това число и софийските, да продължават да се развиват екстензивно, тоест чрез непрекъснато увеличаване на щатовете за съдии, най -малкото защото това не може да продължава до безкрай. Освен проверка на организацията и натовареността на съдиите, трябва да се предприемат мерки включително и чрез законодателни промени, инициирани от ВСС чрез органи, които имат законодателна инициатива, даващи възможност при „производствена

необходимост” в определени съдилища по сравнително по-лек и неформален начин да се преместват съдии от по-малко натоварени / в момента/съдилища към по-натоварени / в момента / такива, като се потърси начин тези съдии да бъдат битово обезпечени. Едва след използването на вътрешните ресурси на системата да се извършва преценка и за откриване на нови щатове и за закриване на определени съдилища.

Недобрата кадрова обезпеченост на съдилищата се дължи и на неритмично провежданите конкурси за кариерно израстване на съдиите. Това доведе до „запушване на системата”, множество командирования и откомандирования на съдии и липса на кадрова стабилност. Това пък от своя страна даде своите негативни последици, както в качеството и бързината на правораздаване, така и в участието на съдиите в конкурсите за кариерно израстване, защото ги считаха за предопределени в полза на командированите съдии. С оглед на това Висшият съдебен съвет следва да положи сериозни усилия в ритмичното провеждане на конкурсите. С измененията на Закона за съдебната власт се въведе нов подход при провеждане на конкурсите като отпадна събеседването, което не се одобряваше от значителна част на съдийското съсловие. Считам, че новия регламент за провеждане на конкурсите следва да бъде внимателно наблюдаван от Висшия съдебен съвет и при натрупване на достатъчно информация следва незабавно да се реагира за отстраняване на появилите се недостатъци, в това число и чрез законодателни промени.

Считам, че при **избора на административни ръководители** на съдилищата практиката на Висшият съдебен съвет следва да претърпи качествена промяна. Станахме свидетели на различно четене на закона при различни конкурсни процедури, което остави у нас тежкото впечатление за двоен стандарт и безпринципност. На второ място Висшият съдебен съвет следва да се съобразява със изразените становища от Общите събрания на съответния съд. Противното напълно обезсмисля тази предвидена в закона възможност. Същевременно ако има сигнали или каквато и да било информация, че решението на Общото събрание в подкрепа на една или друга кандидатура, не е било взето при изразена свободна воля на съдиите / напр. упражнен натиск от административен ръководител на по-горна инстанция или с друг източник /или е манипулирано, това трябва да бъде съобщено и обсъдено в рамките на колегията и съответно да се реагира. Същевременно съдиите следва активно и смело да участват в процедурата по изразяване на становища, но в тази насока трябва да усещат подкрепата и насърчението на Висшия съдебен съвет, в каквато насока считам да работя, ако бъда избрана за негов член.

Свидетели сме на конкурси за избор на административни ръководители, на които не се явяват кандидати или се явява само един кандидат. Считам, че това би се променило, ако съдиите имат увереността, че при явяването им на такъв конкурс значение ще имат само техните професионални и лични качества, както и уважението на техните колеги, а не подкрепи с неясен или ясен, но неприемлив произход. Тази промяна изцяло зависи от бъдещите членове на ВСС и също бих работила за нея.

Всичките видове конкурси са свързани с **атестирането**, което след измененията на Закона за съдебната власт, също се извършва по нов начин от специално избран орган - Комисията по атестирането и конкурсите/КАК/. Със създаването на тази централизирана комисия се целеше атестиращия орган да бъде един, което да обезпечи еднаквост на критериите, както и да се разтоварят съдиите от участие в помощните атестационни комисии. Дали тази уредба ще се окаже удачна ще покаже бъдещето. Намирам за положително това, че членовете на КАК на практика разполагат с повече време от съдиите, които трябваше да извършват атестационната дейност успоредно със съдийската си работа. Това би дало възможност за по - задълбочено запознаване с работата на всеки атестиран магистрат и неговата обективна и справедлива оценка. Този подход следва да се насърчава за да се преодолее уравниловката при досегашното атестиране и атестацията да стане сигурен ориентир за качествата на съдията при участието му в едни или други конкурсни процедури.

**Дисциплинарната практика** на ВСС следва да претърпи промяна по отношение на еднаквата строгост на налаганите наказания. За едни и същи нарушения следва да се налагат еднакви по тежест дисциплинарни наказания. За съжаление много често се наблюдава несъразмерност между дисциплинарното нарушение и наложеното наказание и в едната и в другата посока, което създава усещането за несправедливост в съдиите и за субективен подход, а това се отразява на тяхната мотивация за работа. Висшият съдебен съвет също така следва чрез Председателя на ВАС да инициира образуване на тълкувателно дело или дела за уеднаквяване на противоречивата съдебна практика при разглеждане на делата по жалби срещу наложени от ВСС дисциплинарни наказания. Най-важното по този въпрос е преди да се пристъпи към налагане на дисциплинарно наказание, внимателно да се проучат обстоятелствата, довели до нарушението и ако те са от обективен характер/ лоша организация, свръхнатовареност и пр./ магистратът да не бъде наказван, а да се предприемат действия за отстраняване на причините.

По отношение на **съдебната карта** следва да се подходи изключително внимателно, но същевременно добросъвестно и без статистически хитрини. Присъединявам се към становището, че не следва

да се засяга съществуването на съдилища в райони, в които те са останали едни от малкото символи на държавността. Тук вредата от тяхното премахване би била много по-голяма и от друг по съществен порядък, в сравнение с ползата от реализирането на финансови икономии. Доколкото прекрояването на съдебната карта е свързано с натовареността, считам, че малко натоварените съдилища биха могли да бъдат успешно натоварени с промяната на местната и родовата подсъдност като се направи внимателен анализ, при кои от споровете и по какъв признак тази подсъдност би могла да бъде променена.

Важна част от дейността на ВСС макар и от технически порядък е тази по **финансовото и техническо обезпечаване** на работата на органите на съдебната власт, респ. съдилищата. За да работи добре един съд, колкото и да е мотивиран за това, следва да разполага с нормална материално-техническа база, оборудвана с необходимите за съдийската работа оръдия на труда. Грижата за материалната база на съдилищата е една от новите функции на ВСС. Не съм имала възможност да се информирам какво е състоянието на материалната база в отделните съдилища, но периодически по телевизиите се появяват картини на съдебни сгради, в окаяно състояние. В тази насока бих настоявала за изготвяне на план за извършване на най-належащите ремонти. Същото се отнася и до техническото оборудване като комисиите по „Бюджет и финанси“ и „Управление на собствеността“ по чл. 37 ЗСВ бъдат периодически изслушвани относно изпълнението на плана.

Връзка с техническото оборудване на съдилищата има тъй нар. **електронно правосъдие**. Личното ми впечатление е, че за него повече се говори отколкото се прави. Всъщност неговото въвеждане би могло да разреши и част от проблемите с натовареността и съдебната карта като определена категория дела /например заповедните производства/ се разпределят централно на всички съдилища в страната. На такъв принцип в момента действа Търговския регистър. Това би изключило и възможността за оказване на местно влияние при решаването на тези дела. Очевидно въвеждането на електронно правосъдие е сложна задача, свързана със финансови разходи. Вероятно не може да стане и отведнъж. Определяно считам обаче, че стъпки и то реални, в тази посока следва да се правят. Би било добре и в тази сфера на дейност ВСС също да планира дейността си.

Като част от общата система на българската държава, Висшият съдебен съвет е обвързан с дейността на **всички останали държавни институции**. Това изисква полагане на усилия за поддържане на добър диалог. Този диалог обаче следва да бъде равностоен и с достойнство, при защита интересите на съдебната система и без допускане на намеса в работата на съда. Особена важна е връзката с министерството на правосъдието, доколкото същото има законодателна инициатива и би



могло да я упражнява чрез внасяне на законопроекти, инициирани от ВСС.

И накрая , бих искала да заключа с това ,че работата във Висшия съдебен съвет не е привилегия, а служба .С оглед на това членовете на Висшия съдебен съвет следва да покажат, че са пожелали да бъдат част от този орган за да служат на системата , а не поради очакване за кариерно израстване, по- висока заплата или други материални бонуси .Само така хората ще ни повярват а и ние ще имаме шанс да променим нещата.

Съдия Олга Керелска: